

5 SÄKERHETSREKOMMENDATIONER

5.1 Sidokollisionsskydd för järnvägsmateriel

I bestämmelserna har man inte tagit hänsyn till skyddet för järnvägsmateriel för eventuella sidokollisioner. Avsaknaden av skydd ökar brandrisken särskilt för tågmateriel med dieselmotorer. Dieselmotorståg trafikerar typiskt på banavsnitt där det finns flera obevakade plankorsningar. Det finns en risk för sidokollisioner.

Olycksutredningscentralen rekommenderar att

Europeiska unionens järnvägsbyrå kompletterar bestämmelserna om dieselmotortåg med krav på sidokollisionsskydd. [2021-S1]

Tågen byggs av färdiga moduler vilket är kostnadseffektivt. I placeringen av modulerna beaktar man användningsbarhetssynpunkter som primära och säkerheten blir sekundär. Järnvägstrafikidkare bör utreda möjligheterna att förbättra sidokollisionsskyddet för deras befintliga rullande materiel.

5.2 Evakueringsutbildning för lokförare

I regionaltågstrafiken där det utöver lokföraren inte finns någon annan tågpersonal på tåget har lokföraren en central roll i evakueringssituationer. När man slutade med tågpersonal på rälsbusstrafiken, genomfördes en riskbedömning på denna ändring. I riskbedömningen tog man inte tillräcklig hänsyn till evakuering eller behovet av utbildning för lokförare. Varken den grundläggande utbildningen eller fortbildningen av VR:s lokförare omfattar inte evakueringsutbildning eller -övningar.

Olycksutredningscentralen rekommenderar att Transport- och kommunikationsverket säkerställer att följande rekommendation genomförs:

VR-Group Ab inkluderar evakueringsutbildning i lokförarutbildningen. [2021-S2]

5.3 Passagerarsäkerheten av Dm12-materiel

Om lokföraren är funktionsoförmögen eller tåget består av flera enheter, ska passagerarna i händelse av brand eller annan olycka kunna på egen hand avlägsna sig snabbt från tåget. Rälsbussens säkerhetsbelysning fungerar inte vid skador på batterisystemet och anvisningarna för nödöppning av dörrar är svårtydliga.

Olycksutredningscentralen rekommenderar att Transport- och kommunikationsverket säkerställer att följande rekommendation genomförs:

VR-Group Ab byter ut dekalerna med anvisningar för nödöppning av rälsbussarnas dörrar och säkerställer säkerhetsbelysningens funktion i olyckssituationer. [2021-S3]

5.4 Användningen av positionsmärken vid nödsamtal

I samband med en utredning om användningen av positionsmärken som Trafikledsverket lät utföra genomfördes även en riskbedömning av användningen av positionsmärken där man bedömde dess inverkan på andra parter. Inverkan på lokaliseringen av olycksplatsen på nödcentralen har inte bedömts.

Olycksutredningscentralen rekommenderar att Transport- och kommunikationsverket säkerställer att följande rekommendation genomförs:

Trafikledsverket och Nödcentralverket kommer överens om användningen av positionsmärken i nödsamtal om järnvägar. [2021-S4]

5.5 Vidtagna åtgärder

Trafikledsverket har diskuterat med Nödcentralverket positionsuppgiftsmaterial som behövs vid räddningsåtgärder som hänför sig till järnvägar. Dessa diskussioner kommer att fortsätta och på basis av dem strävar man efter att säkerställa att Nödcentralverket använder Trafikledverkets gränssnitt för öppen data i administrationen av sina datamaterial.

I VR-Group Ab:s Trafikproduktionsenhets säkerhetsutbildning för lokförare 2020 har man gått igenom evakueringsprocessen och evakuering i nödsituationer samt vid materielstörningar. Evakueringen behandlas på en teoretisk nivå och utbildningen omfattar inte några praktiska övningar.